

Dijital Gazetecilik Akademisi Üzerine Bir Araştırma: Newslabturkey.Org Örneği

 EMRAH BUDAK ^a

Geliş Tarihi: 01.04.2020 | Kabul Tarihi: 25.10.2020

Öz: İletişim teknolojilerinin gelişimi ile habercilik anlayışı dijital bir boyut kazanmıştır. Habercilik pratikleri dijital ortama aktarılmış, toplumda yaşanan gelişmeler bireylere dijital mecralarda sunulmaya başlanmıştır. Bu anlamda dijital gazetecilik yapan kurumların, bağımsız gazetecilerin ve dijital medyaya ilgi duyan herkesin dijital gelişmelerden haberdar olmaları, teknik birtakım bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Habercilik alanında yaşanan gelişmeleri medya alanında yer alan bireylere aktarmak için dijital gazetecilik akademileri kurulmaya başlanmıştır. Bu çalışma da Türkiye’de 2018 yılında kurulan dijital habercilik akademisi newslabturkey.org’un habercilik alanına sunduğu eğitim içeriklerini konu edinmiştir. Habercilik alanında paylaşılan gönderiler nicel ve nitel içerik analizi ile irdelenmiş, içeriklerin büyük bir kısmının dijital alanda haberciliğe dair yapılması gerekenler, yeni teknolojilerin kullanımına ilişkin paylaşımlar olduğu görülmüştür. Gazetecilik alanında Batı ülkelerinde geliştirilen yeni uygulamalar üzerine yazılan metinler Türkçeye çevrilerek aktarılmış, çalışmada, newslabturkey.org’un gazetecilik eğitimi anlamında oldukça bilgilendirici ve faydalı metinler sunarak haberciliğin daha profesyonel bir şekilde icra edilmesi adına içerikler ürettiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Habercilik, dijital gazetecilik, dijital gazetecilik akademisi, newslabturkey.

^a Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü
bdkemrah78@gmail.com

A Research on the Digital Journalism Academy: The Case of Newslabturkey.Org

Abstract: With the development of communication technology, journalism has gained a digital dimension. The practices of journalism have been digitalized and the developments in society have begun to be presented to individuals in digital media. In this sense, digital journalists, independent journalists and anyone interested in digital media should be aware of digital developments and have some technical knowledge and skills. Digital journalism academies have been established to transfer the developments in journalism to the individuals in the media. This study aimed to assert the contents of the digital journalism training academy offered to the journalism field newslabturkey.org founded in 2018 in Turkey. The items shared in the field of journalism were analyzed with quantitative and qualitative content analysis, and a large part of the content had to be done about digital journalism, and it was seen that there were shares related to the use of new technologies. The texts written on the new applications developed in the Western countries in the field of journalism have been translated into Turkish, in the study, it was found that newslabturkey.org produced content to make journalism more professional by presenting informative and useful texts in journalistic education.

Keywords: Journalism, digital journalism, digital journalism academy, newslabturkey.

Giriş

İletişim teknolojilerinin gelişimi habercilik pratiklerini de etkilemiş, yeni medyada belirleyici özelliklerinden biri olan dijitalleşme (Manovich, 2002) sayesinde haber üretim ve yayımlama süreci dijital kanallar aracılığı ile yapılmaya başlanmıştır. Dijitalleşme ile yapılan habercilik anlayışı geleneksel gazeteciliğin getirdiği sınırlara maruz kalmadan icra edilen bir nitelik sağlamaktadır (Pavlik, 2003: 11). Habercilik anlayışı dijital dünyanın getirdiği teknolojik ve çok yönlü bakış sayesinde gazeteciler ve kullanıcılar için daha farklı anlamlar ifade etmeye başlamıştır. Haberciler bir hikâyeyi birçok farklı teknolojik araç ve yazılımla daha estetik, daha gerçekçi ve daha görünür hale getirirken, kullanıcılar da haberlere geri bildirim vererek çift yönlü bir iletişimin oluşmasını sağlamıştır.

Geleneksel bir anlayıştan dijital bir alana taşınmaya başlayan habercilikte teknik araç, program ve yazılımların hâkim olduğu bir döneme girilmesi gazetecilerin teknik donanımlara sahip ve teknolojik gelişmelere açık olma zorunluluğu günden güne arttırmaktadır (Han, 2017: 81). Teknik program ve araç kullanma bilgisi ile bu yeniliklerin getirdiği sorunların aşılması konusundaki eğitimler her ne kadar haber kuruluşları tarafından verilse de küresel gelişmelere paralel, hızlı bir dönüşümün gerçekleşmesi zor olmakta ve zaman almaktadır. Bu bağlamda habercilere dijital anlamda habercilikte yaşanan her türlü teknolojik araç ve program, etik konusundaki gelişmeyi aktaran habercilik akademileri kurulmaktadır. Habercilik akademileri habercilik alanında yaşanan değişimleri ve sorunları eğitsel içeriklerle habercilere sunarak habercilerin işini kolaylaştırmakta ve onları çağın teknolojik gereksinimlerine entegre etmektedir. Dünyada da örnekleri bulunan bu dijital haber akademilerinden biri de Newslabturkey'dir. The Guardian Foundation ve İsveç Başkonsolosluğu'nun sağladığı fon ile yayına başlayan Newslabturkey, dünyada habercilik alanında yaşanan gelişmeleri Türkiye'de aktif bir şekilde habercilerle paylaşmakta ve habercilerin bilgilenmesini sağlamaktadır. İletişim teknolojile-

rinin günden güne habercilik alanında üretim ve yayım aşamasında oluşturduğu farklılıklar ve bu farklılıkların gazetecilere aktarılması araştırılması gereken bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda dijitalleşmenin getirdiği teknolojik olanakları, farklı haber üretim teknik ve programlarını habercilere aktaran bu gazetecilik akademilerinin incelenmesi güncel habercilik pratikleri ve sorunlarının haberciler tarafından idrak edilmesinde büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Türkiye'nin dijital gazetecilik akademisi olan Newslabturkey incelenmiş, habercilik adına yapılan paylaşımların kategorilere göre sayıları ve içeriklerin hangi konular üzerinden şekillendiği araştırılmıştır. Çalışmada 2 kısım bulunmaktadır. Çalışmanın ilk bölümü, dijital haberciliğin gelişimi, dijital habercilik eğitimi ve dijital haber akademilerini kapsamaktadır. Çalışmanın ikinci kısmında yöntem bölümünün akabinde çalışma bulguları ortaya konmakta ve sonuçlar ile öneriler değerlendirilmektedir.

1. Habercilik Alanındaki Dijital Dönüşüm ve Gazetecilik Eğitimi

İletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte habercilik alanında yaşanan dijitalleşme habercilik pratiklerinde de büyük bir dönüşümü sağlamıştır. Bu anlamda gazetecilik, geleneksel yöntemlerin ötesine geçerek internetin hâkim olduğu dijital alana yayılmış ve habercilik süreçlerinde sosyal medya ağları, bloglar, veriler, farklı programlar, yazılımlar ve e-mailler gibi dijital araçlar kullanılmaya başlanmıştır. Haber içeriğinin toplanmasından, yayımlanma aşamasına kadar olan süreçlerde bir otomatikleşme, bilgisayar ve yazılım sistemleri kullanılmaya başlanması dikkat çekmektedir (Clerwall, 2014). Bu tür araçların kullanımı grafik tasarımdan bilgisayar destekli haberciliğe ve akabinde programcı gazetecilik anlayışına kadar uzanmaktadır (Powers, 2012: 25). Yeni bilgisayar teknolojilerinin yanı sıra yeni teknolojik araçlarla yapılan habercilik türleri de ortaya çıkmıştır. Bu anlamda teknolojik araçlarla drone'un habercilikte kullanımı ile drone haberciliği, (Chamberlain, 2017; Chapa,

2013; Tremayne ve Clark 2014: s. 235), 360 derece kamera ile oluşturulan ve olay yerinde olma hissi uyandıran “immersive” gazetecilik (Çaba, 2018), mobil habercilik, gibi gazetecilik türleri uygulanmaya başlanmıştır. Bilgisayar destekli yazılım ve programlarla yapılan habercilikte, veri gazeteciliği (Fairfield ve Shtein, 2014: 38; Howard, 2014: 1; Narin vd, 2017), dijital hikaye anlatıcılığı (Medaows, 2003), arama motoru optimizasyonu ile oluşturulan habercilik (Güzel ve Özmen, 2018), podcast haberciliği (Berry, 2006; Porter, 2016) ve robot gazetecilik (Narin, 2017) gibi yeni türler ortaya çıkmıştır.

Habercilik alanında yaşanan bu teknolojik dönüşüm bilgisayar destekli yazılım, programlar ve teknolojik araçlara ilgiyi artırmış, bu araç ve yazılımların kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Gazetecilerin bu program ve araçları kullanabilmeleri meslektaşları arasında bir fark oluşturmuş ve bu beceriler medya sektöründe daha çok talep edilen bir duruma gelmiştir. Bu anlamda, teknolojik gelişmeler ile değişen haber üretim süreçleri haber üreten muhabirlerin de değişimini zorunlu kılmıştır (Vartanova ve Lukina, 2014: 221-224; Song ve Lin, 2012:). Muhabirlerin teknolojik araç, bilgisayar programlama, yazılım gibi becerileri edinmesi ve kullanması beklenmektedir. Huesca’ya göre (2000), yeni teknolojiler, zenginleştirilmiş multimedya içeriği ve veri görselleştirmesi gibi yeni hikaye anlatımı biçimleri, gazetecilerin nasıl yapmaları gerektiğini bilmelerine dair beklentileri zorlayan gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Knight Innovation News Lab’ın yöneticisi Miranda Mulligan bu konuda hikâye anlatımı için nasıl yazılım üretileceğini ve haber sunumlarının nasıl kod haline getirileceğini öğrenmenin şu anda gazetecilerin çalışabileceği en acil konular olduğunu belirtmektedir (2012: Para 1). Bu tür yenilikçi dijital gelişmelerin alana katkı sağlamasının yanı sıra kişisel verilerin ihlali, sahte haberlerin yayılması, siber zorbalık gibi etik sorunlar da doğurduğu görülmektedir.

Gazetecilerin zamanla teknolojiyi öğrenme ve etik değerler içinde kullanma zorunluluğu gazetecilik eğitiminin güncellen-

mesini gündeme getirmektedir. Bütün gazetecilik okullarında yeteri kadar güncellenmemiş olsa da (Clair, 2015), teknolojik gelişmelere paralel olarak habercilik üzerine hazırlanan müfredat programları yenilenmektedir. Han'a göre, birçok gazetecilik okulu ve departmanı iletişim teknolojisine ve tesislerine yatırım yapmış, bilgisayar, multimedya ve dijital yayın laboratuvarları kurmuştur. Bu okullar haber toplama ekipmanları, stüdyoları ve reklam laboratuvarları inşa etmiş ve beceri odaklı eğitimler vermeye başlamıştır (2017: 77; Vartanova ve Lukina, 2014). Bu teknolojik yatırımların hedefi, medya endüstrilerinin, medya kuruluşlarının ve gazetecilik uygulamalarının yeniden yapılandırılması, medya çalışanlarının performansının ve medya kuruluşlarının internete ve dijital çağa uyumunun iyileştirilmesine yöneliktir (Han, 2017: 78). Poynter Enstitüsünün yaptığı bir araştırmaya göre gazetecilik öğrencilerinin yüzde 88'i dijital alanda eğitim görmek istediklerini belirtmişlerdir (Finberg, 2014). Dijital habercilik eğitimi için yatırım yapan gazetecilik okulları, teknolojik gelişmeleri aktardıkları habercilik laboratuvarları (news lab) kurmuşlar ve burada verilen eğitimleri dijital alanlarda da yayımlamaktadır. Habercilik alanındaki dijital gelişmelerin eğitimi yalnızca yenilikçi gelişmeleri takip etmek değil, dijital gelişmelerin beraberinde gelen ve mevcut geleneksel gazeteciliğin sahip olduğu etik sorunlar ile bunların çözümünü içermektedir.

2. Dijital Gazetecilik Akademileri

Dijital gazeteciliğin yaygın bir şekilde kullanımının ardından dijital gazetecilik eğitimi alanında faaliyet gösteren Uluslararası Gazeteciler Merkezi (www.anywhere.icfj.org Erişim tarihi, 02.02. 2019) gazetecilik eğitimlerini yerel dilde yapacağını bildirmiş ve çevrimiçi kurslar sağlayan bir mekanizma geliştirmiştir. Poynter Enstitüsü, 2005 yılında çevrimiçi bir üniversite olan Haber Üniversitesini (News University) kurmuştur (Berger ve Foote, 2017: 251). Enstitüye kayıtlı olan 150 binin üzerinde üye bulunmakta ve kuruluş 100'ün üzerinde çevrimiçi kurs vermiştir (www.poynter.org). 2005 yılından beri Knight Foun-

dation tarafından finanse edilen ve serbest bağış da kabul eden Poynter, habercilik etiği ve haber doğrulama, yeni habercilik ve hikâye anlatımı ile yerel haber şirketlerinin güçlenmesi gibi birçok konuda içerikler hazırlamaktadır (www.poynter.org erişim tarihi, 01.02.2019).

Dijital gazetecilik eğitimi konusunda yatırım yapan kuruluşlardan biri de BBC'dir. 2009 yılında BBC (British Broadcasting Company) dört yıl boyunca oluşturduğu içerikleri Oxford University Press aracılığıyla halka açık hale getirmiştir. BBC Gazetecilik Koleji ilk dönem çevrimiçi içeriği ücretli olarak sunmuş akabinde ücretli abonelik askıya alınarak yüzlerce eğitim modülü ücretsiz olarak aktarılmıştır (Berger ve Foote, 2017: 251-252). Bu eğitim içerikleri 27 dile çevrilerek evrensel bir niteliğe kavuşmuştur (Looney, 2014). Habercilik, teknoloji ve veri üzerine içerikler üretip birçok projeye imza atan BBC, inovasyonu teşvik etmeyi, hikâye odaklı haberciliğe fırsat vermeyi ve haber endüstrisi ile işbirliğini kendisine hedef edinmiştir (www.bbcnewslabs.co.uk Erişim tarihi, 04.02.2019). BBC Akademisinin Türkçeye çevrilmiş dijital gazetecilik, özgün gazetecilik, televizyon, radyo, sahte haber gibi konular üzerine dikkat edilmesi ve yapılması gerekenleri aktaran içerikleri de bulunmaktadır (www.bbc.co.uk Erişim tarihi, 04.02.2019).

Dijital haber akademilerinden bir diğeri Northwestern Üniversitesinin bünyesinde kurulan Knight Lab, habercilik alanında oldukça yenilikçi içerikler üretmektedir. Knight Lab, gazeteci, eğitimci, geliştirici ve öğrencileri bünyesinde bulunduran, haber yazımı, hikâye anlatımı, veri yönetimi, araştırma konularında prototip ve projeler geliştirmektedir. Özellikle TimelineJS adı ile geliştirilmiş hikâye anlatımı yazılımı 250 binden fazla kişi tarafından kullanılmış ve yazılım 60'tan fazla dilde uygulama alanı bulmuştur. Knight Lab, özellikle hikâye anlatımında Storyline, StoryMap, Scene, Souncite gibi uygulamaları projelendirmenin yanı sıra, özellikle yerel basının gelişmesi için projeler ve içerikler sunmaktadır (www.knightlab.northwestern.edu Erişim tarihi, 05.02.2019).

Knight Lab'ın dijital gelişmelere paralel olarak habercilik alanında yeni uygulamalar geliştirdiği, haberciliği daha pratik, görünür ve teknolojik sunmak adına eğitici içerikler hazırladığı görülmektedir.

Nieman Lab (Nieman Gazetecilik Laboratuvarı), Harvard Üniversitesi bünyesinde 2008 yılında kurulmuş dijital habercilik içerikleri üreten bir akademidir. İnternetin gelişmesi ile yaşanan nitelikli gazetecilik sorununa işaret etmek, yenilikçi gelişmeleri öne çıkarmak, bu gelişmelerin iyi ve kötü yanlarını vurgulamak gibi hedefleri olan Nieman Lab, habercilerin çevrimiçi haberciliğe uyum sağlamalarını, geleneksel haberciliğin ayakta kalma yollarını da aktaran içerikler yayımlamaktadır. Nieman Lab habercilikte oluşan iş modellerinden, mobil habercilik ve mobil habercilik uygulamalarına, sosyal ağlardan, haber anlatımı ve üretimine kadar birçok konuda kategorik bir şekilde bölümler hazırlamıştır. İçerikler, dijital hikâye anlatımından, habercilerin mesleki sorunlarına, haber ekonomisinden, yeni haber pratiklerine uzanmaktadır (Niemanlab.org, Erişim tarihi, 05.03.2019).

Dijital gazetecilik akademileri, habercilik alanında meslek pratiklerinin evirildiği yönü tespit eden bir yapıdadır. Bunu yaparken o yöndeki teknolojik gelişmeleri aktarmakta, teknolojinin doğru, adil ve etik sınırlar içerisinde kullanımının sağlanmasında çaba göstermektedir. Dijital gazetecilik akademileri, medyada yaşanan etik ihlallerin giderilmesinde, teknoloji kullanımının getirdiği yeni etik sorunların aşılmasında ortaya konan çözüm yollarının aktarıldığı içerikler paylaşan platformlardır. Bu anlamda 1998 yılında New York merkezli Park Vakfının finanse ettiği NewsLab kurulmuştur. NewsLab, 2003 yılına kadar Columbia Üniversitesi Gazetecilik Yüksek Okulu ile birlikte Gazetecilikte Mükemmellik Projesine bağlı olarak hareket etmiştir. 2003 yılından 2017 yılına kadar Deborah Potter öncülüğünde bağımsız olarak faaliyet göstermiş, dünyadaki haber odaları ve gazetecilik grupları için atölye çalışmaları sunmuştur. 2017 yılından itibaren NewsLab saygın bir gazetecilik eği-

timinin yanı sıra pazarlama iletişimi programına da ev sahipliği yapan Mississippi Üniversitesinin Gazetecilik ve Yeni Medya Okuluna katılmıştır. NewsLab, habercilik alanındaki profesyonellerin yanı sıra okulun entegre pazarlama programını da destekleyen içerikleri üretmeye başlamıştır. NewsLab, oluşturduğu ekibi ile habercilik için içerikler üretmektedir. Bu içeriklerde mobil habercilik uygulamaları ve pratiklerinden, sosyal ağların habercilik ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerine, teknolojik araçların oluşturduğu yeni habercilik türlerinden dijital pazarlamaya kadar birçok konuya değinilerek haberciler bilgilendirilmektedir (NewsLab.org, Erişim Tarihi, 27.03.2019).

Sarphan Uzunoglu'nun yönetiminde yayın hayatına başlayan Türkiye'nin Dijital Gazetecilik Akademisi Newslabturkey, İsveç Başkonsolosluğu ve The Guardian Foundation tarafından finanse edilmektedir. 1 Ekim 2018'de Mint360.org ve Toplumsal Bilgi ve İletişim Derneği (TBİD) işbirliğiyle kurulan Newslabturkey, gazetecilik sektöründeki kurumsal ve bireysel aktörlere, geleceğin gazetecilerine, gazetecilik pratikleri hakkında eğitimler sunmayı ve habercilikte yaşanan gelişmeleri aktarmayı hedeflemektedir. Newslabturkey, habercilik alanındaki güncel tartışmaları, güncel gazetecilik teknolojilerini, gazetecilik endüstrisinde ortaya çıkan yeni finans modellerini uzman görüşler ışığında ve çevirilerle habercilik alanına sunmaktadır. Newslabturkey hazırladığı içeriklerle gazetecilik alanında profesyonelliği artırmak, gazetecilerin teknolojik yeniliklere duyarlı ve hızlı bir şekilde adapte olmasını sağlamak, ifade özgürlüğünün yaşandığı durumlarda yaratıcı yöntemlerle haberi toplumla buluşturmayı amaçlamaktadır (Newslabturkey.org, Erişim tarihi, 03.03.2019).

3. Çalışmanın Yöntemi

3.1. Çalışmanın Amacı

Dijital habercilik akademileri habercilikte yaşanan dijital gelişmeler, gelişmelerin ortaya çıkardığı sorun ve bu sorunlar için çözüm yolları, haberciliğin profesyonelleşmesi ve yenilikçi adımlar adına içerik oluşturmaktadır. Bu çalışmada alternatif

ve ücretsiz bir akış sağlayan Newslabturkey'in ne tür içeriklerle habercilik alanına katkı sağladığının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

3.2. Çalışmanın Önemi

Gazeteciliğin zamanla dijital bir boyut kazanması gazeteciliği farklı meziyetler gerektiren bir meslek haline getirmiştir. Bu anlamda haberciliğin yenilikçi gelişmelere açık, etik değerler çerçevesinde icra edilmesi için çağdaş eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Habercilik eğitiminin düzeyi, o toplumdaki medya sektörünün durumunu değerlendirmede önemli bir faktördür. Dolayısıyla Türkiye'de dijital gazetecilik eğitimi sunan Newslabturkey'in habercilik alanında yaşanan değişimlerin öğrenilmesi ve uygulanabilmesi konusundaki katkısı ve bu katkının hangi konular çerçevesinde geliştiğinin incelenmesi önem taşımaktadır. Çalışmada Newslabturkey'in kurulduğu 1 Ekim 2018'den 1 Nisan 2019 tarihine kadar olan 7 aylık süreçteki içerikleri incelenmiştir. Bu örneklemin seçilmesinin nedeni habercilik akademisinin kuruluşundan itibaren 7 aylık bir süreçte daha fazla içeriğin incelenerek akademinin içerik sınıflandırmasında daha net bir sonuca ulaşma niyetidir.

3.3. Yöntem

Çalışmada Newslabturkey'in sunduğu eğitim paylaşımları nitel ve nicel içerik analizi yöntemi ile incelenmektedir. Newslabturkey'in her bölümü için içerikler konularına göre kategorize edilmektedir. Bu sınıflandırmada her bölümün kendi içinde içeriklerin konusuna ve yoğunluğuna göre bir ayrıma gidilmektedir. Kategorize edilen içeriklerde bazı içeriklerin birden fazla kategoriye de dâhil olabileceği görülmektedir.

Berelson'a göre (1952), içerik analizi herhangi içeriğin nesnel, sistematik veya nicel olarak incelenmesi için kullanılan bir tekniktir. İçerik analizi metinle ya da görsel nitelikler aracılığıyla bir grubun, olayın ya da konunun nasıl temsil edildiğini açıklamayı amaçlamaktadır (Bell, 2001). İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler daha kolay ve anlaşılır bir şekilde ortaya

konması için birtakım kodlamalara gidilmektedir. Bu kodlama işlemi içeriğin temsil ettiği anlamı birtakım kategorilere ayırarak incelemek, mesajın tamamı ile indirgendiği alan arasında bir bağ, özdeşlik ve benzerlik kurma anlamını taşımaktadır (Bilgin, 2006: 12).

4. Araştırma Bulguları

Newslabturkey, habercilik içeriklerini kendi sayfasında bölümlere ayırmıştır. Bu bölümler *Haber Odası*, *Alet Çantası*, *Bilgi Güvenliği*, *İş Modelleri*, *Ne Okuyoruz*, *Sosyal Ağ ve Kitle* isimleri ile kategorize edilmiştir.

Tablo 1. Alet Çantası İçerikleri

Alet Çantası	Kategoriler			
	Yazılım ve Programlar	Teknik Araçlar	Yayıncılık	Toplam
	23	6	4	34

Alet Çantası bölümünde genellikle habercilikte kullanılan teknik araç, yazılım ve programların nasıl çalıştığı ve uygulandığı ile yaşanan sorunlar ve çözüm yolları aktarılmaktadır. *Alet Çantası* bölümüne bakıldığında toplamda 34 içerik paylaşımı yapılmış, içerikler *yazılım ve programlar*, *teknik araçlar* ve *yayıncılık* olmak üzere 3 alt kategoriye ayrılmıştır. Paylaşımların 20 tanesi uzmanlarla yapılan görüşme, 10 tanesi ise İngilizce yazılmış metnin çevirisidir.

Habercilikte kullanılan *yazılım ve program* kategorisinde 25 içerik paylaşmıştır. Bu içeriklerden biri haber metnini insan sesine dönüştüren Lyrebird yazılım sistemin tanıtıldığı ve nasıl çalıştığı yönündeki paylaşımıdır. Arama motorları üzerine hazırlanan 3 içerikte habercilerin yerel ve ulusal bazda arama motorlarını ve optimizasyonlarını (SEO) nasıl kullanması gerektiğini açıklamaktadır. Habercilikte kullanılan haritalama araçlarının neler olduğu, StoryMapJS ve Google AMP programı ile haritalarla yapılan hikâye anlatıcılığı, Tableau programı ile haritalar aracılığıyla veri görselleştirme ve hikâye sunumlarının nasıl yapıldığı aşamalar halinde şekillerle gösterilmiştir. Hikâye

anlatıcılığı üzerine yapılan bir içerikte Cinemagraph, Boomerang, Super Slow Motion gibi yeni görsel formatların tanıtımı ve örnekleri yer almıştır. Veri haberciliğinde sunulan 6 içerikte kullanılan tekniklerin, veri temizleme, görselleştirme gibi işlemlerde nasıl kullanıldığı, özellikle R yazılımının veri haberciliğindeki fonksiyonları ile Tabula, TimelineJS ve Tableau gibi araçlarla veri analizi, zaman akışı ve tablo oluşturma yöntemleri aktarılmıştır. Görsel oluşturma konusunda infografik yaratmada kullanılacak araçları tanıtan ve bu araçların nasıl kullanıldığını anlatan bir paylaşımın yanı sıra Canva programı ile haber görsellerinin nasıl oluşturulacağı anlatılmıştır. Haberlerde kullanılan sanal gerçeklik uygulamalarının nasıl işlendiği üzerine hazırlanan bir içerikte sanal gerçekliğin yaygınlaşmasında nasıl bir iş modeli gerektiğine, sanal gerçeklikte yaşanan etik sorunlara değinilmiştir. Skype de ses kayıt etme ve haberciler için Word'e alternatif yazı programları aktarılmıştır.

Teknik araçlar ile yapılan haberciliğe ilişkin 3 içerik bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi akıllı telefonlar aracılığıyla yapılan fotoğrafçılık ve drone'ların habercilikte kullanımınıdır. Akıllı telefonlarla nitelikli fotoğrafların incelikleri açıklanırken, drone'ların habercilikte ortaya çıkardığı eşsiz fotoğraflar, drone'a karşı alınan güvenlik önlemleri, Türkiye'de drone gazeteciliği ve drone için yatırım yapacakların dikkate alması gereken hususlar sıralanmıştır. Sunulan içerikte 360 derece video çekiminde kamera kullanımının incelikleri anlatılmış, çekimler üzerine temel kavramlar aktarılmıştır.

Yayıncılık için hazırlanan 6 içerik bulunmaktadır. Bu içeriklerde bireysel yayıncılık alanında kullanılması gereken Wordpress eklentisi ve YouTube için teknik önerilere odaklanılmıştır. Bir diğer içerikte podcast yayınlarına ilgi duyan gazeteciler için Facebook grupları, şovlar gibi önemli kaynaklar sunulmuştur. Yayıncılıkta son olarak GIF yaratabilmenin sorunsuz olarak yapılabilmesi için gerekli aşamalar tek tek anlatılmış ve 360 derece video çekiminin daha nitelikli olabilmesi için yapılması gerekenler ve sanal gerçeklik ilişkisi aktarılmıştır.

Tablo 2. Haber Odası İçerikleri

Haber Odası	Kategoriler				
	Yalan Haber ve Doğrulama	Habercilik ve Etik	Gazeteciler ve Habercilik Türleri	Diğer	Toplam
	7	4	28	25	64

Newslabturkey'in *Haber Odası* bölümünde içerikler kategorize edildiğinde *Yalan Haber ve Doğrulama* üzerine 7 paylaşım bulunmaktadır. Bu paylaşımlarda Amerika'da Ocasio-Cortez'in sunduğu iddialar ile bu iddiaların teyitinde basının verdiği tepki değerlendirilmiş akabinde Türkiye'de faaliyet gösteren doğrulama kuruluşu Doğruluk Payı örneğinde doğrulama kuruluşlarının önemi aktarılmıştır. Der Spiegel muhabiri Class Relotius'un yaptığı uydurma haberler örnekleriyle dile getirilmiş, duyguların habercilikteki etik boyutları konusunda olması gerekenlerin altı çizilmiştir. BBC Dünya Servisleri Türkçe Yayınları bölümünde çalışan Onur Erem'le yapılan söyleşide BBC'de haber teyitinin nasıl yapıldığı, yalan haberlerin Google üzerinden de tespit edilebileceği belirtilmiştir. Uluslararası Doğrulama Ağı Direktörü Baybars Örsek'in dünyada hızlı yayılan sahte haber ve dezenformasyona karşı tespitleri ve gerçek doğrulama ağları ile sahte olanların karıştırılmaması gerektiği ifade edilmiştir. Uluslararası Doğrulama Ağının düzenlediği zirvenin yer aldığı bir içerikte zirvede ulusal ve uluslararası katılımcıların doğruluk kontrolü (fact checking) üzerine görüşler bildirilmiş, Doğruluk Payı, Yalansavar ve Teyit.org gibi kuruluşların yöneticileri Türkiye'deki doğruluk kontrolü çalışmalarından söz etmiştir. Teyit.org'dan Gülin Çavuş ile yapılan bir görüşmenin yer aldığı içerikte teyitçilik ve doğrulamacılık kavramları açıklanmış, haber değeri gibi bir teyit değeri üzerine görüşler dile getirilmiş ve Dark Social gibi haberciliği olumsuz etkileyen bir olgu yorumlanmıştır. Teyit.org ile yapılan bir başka görüşmede kuruluşun organize ettiği Factory programı ile

doğrulama kontrolü üzerine yapılacak uygulamalı toplantı ve eğitimin içeriği, bu toplantılar sonucunda sahte haberlerin önlenmesi açısından ne tür çıktıkların elde edileceği aktarılmıştır.

Haber Odası kısmında *etik* konusunda 4 paylaşım yapılmıştır. Bu paylaşımlardaki iki içerikte dijital medyada yaşanan tık haberciliği, diğer etik sorunlar ve bu sorunların çözüm yollarına odaklanılmıştır. Prof. Dr. Süleyman İrvan'ın kaleme aldığı yazıda, reklam içerikli röportaj sorunu ele alınmış, Hürriyet ve Habertürk gazetesi yazarları arasında geçen tartışma aktarılmıştır. İçerikte, dünyada sponsor içerikli haberlerin ne şekilde yapıldığı belirtilerek etik sorunların çözümü için önerilerde bulunulmuştur. Bir diğer içerikte, Suriyeli mültecilere medyanın ötekileştirici bakış açısı vurgulanarak, bu ötekileştirici söylemi toplum ve medyanın karşılıklı olarak körüklediğine işaret edilmektedir.

Habercilik türleri ve gazeteciler üzerine 28 içerik sunulmuştur. 16 içerikte serbest gazetecilik, girişimci cyborg gazetecilik, arkeoloji haberciliği, periscope ve mobil habercilik, veri haberciliği, savaş gazeteciliği, araştırmacı ve edebi gazetecilik üzerine yapılması gerekenler, sorunlar ve sorunların çözümü uzman görüşleriyle aktarılmıştır. Araştırmacı gazetecilikte habercilerin hayati tehlike endişesi, mobil habercilikte kullanılan donanım ve uygulamalara vurgu yapılmıştır. Edebi gazetecilik yapan profesyonellerden haberde kullanılması gereken dil aktarılmış, savaş muhabirinin sahip olması gereken özellikler, savaş haberciliğinde yaşanan tehdit ve etik sorunlar dile getirilmiştir. Arkeoloji ve yoksulluk üzerine yapılacak habercilikte yapılması gereken kurallar açıklanmış, veri haberciliğinin başından sonuna izlenmesi gereken yolu The Guardian örneğinde aktarılmıştır. Gazetecilik üzerine diğer içeriklerde sanat, mimari ve gazeteciliğin birleştiği *forensic architecture* uygulaması hakkında bilgi verilmiş, Tahir Elçi'nin ölümü bu gazetecilik türüyle incelenmiş ve kültür sanat gazeteciliğinin önemli olduğu, her dönemde yapılması gerektiği ve kültür sanat haberciliğinde karşılaşılan engeller üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Gazeteciler ile

ilgili yapılan içeriklerde, gazetecileri birtakım dijital gelişmelerden haberdar etme, nitelikli habercilik adına sahada yapılması gerekenler aktarılmıştır. Jorunalism++ ekibi yapılan görüşmede gazetecilerin teknolojiden korkmamaları, kodlama öğrenmeleri gerektiği, dijital ortamda araştırmacı gazeteci olmanın incelikleri açıklanmıştır. Dijital alandaki haber editörlerinin sahip olması gereken özellikler, etik değerlere bağlı kalmaları ve bilmesi gerekenler noktasında öneriler sunulmuştur. Gazetecilerin kendi alanlarında uzmanlaşıp uzmanlaşmamaları konusu üzerinde durulmuş, uzmanlaşmanın önündeki engeller değerlendirilmiştir. İçeriklerde kişisel markalarını oluşturmak isteyen ve serbest gazetecilere tavsiyeler verilerek foto muhabirlerinin saha deneyimleri sunulmuş, gazeteciler ile halkla ilişkiler uzmanlarının ilişkilerinde olması gerekenler ve yeni basın kartı yönetmeliği hakkında bilgiler aktarılmıştır.

Diğer konularla ilgili toplamda 25 içerik sunulmuştur. Bu içeriklerde podcast yayıncılığı, radyoculuk, alternatif yayın yapan ya da teknolojik gelişmeleri uygulayan örnek medya kuruluşları, dijital gelişmeler ve dijital abonelik medyada kadınların konumu gibi konulara yer verilmiştir. Alternatif yayın ve örnek olarak sunulan haber kuruluşlarının yer aldığı içeriklerde Medyascope, kaos.gl ve diken.com, Gazete Kadıköy, Ekspres, The Guardian, Morning Brew gibi yayınların işleyişleri, gelecekleri ve habercilik üzerine söyleşiler sunulmuştur. Kadınlar ile ilgili içeriklerde kadınların medyada yaşadığı sorunlar, erkek egemen bir medya düzeninden söz edilmiş ve kadın televizyonu olarak kurulan Woman TV üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Bu içeriklerin dışında internetin toplumsal etkileri, radyo yayıncılığı, teknolojik gelişmelerin meslek pratiklerine etkisi gibi konular uzmanlarla görüşülerek yayımlanmıştır. Dijital gelişmelerin de yer aldığı 6 içerikte haber sunumunda kullanılan robotlar, interaktif medya olarak Bendersnatch'ın analiz edilmesi, Morning Brew'in e-bülten alanındaki başarısına değinilmiştir. Podcast içeriklerinin giderek yaygınlaşması ile hem habercilik hem de yayıncılık anlamında

yapılması gerekenler 4 içerikte sunulmuştur. Dergicilik üzerine hazırlanan içeriklerde dijital edebiyat dergilerinin günümüzdeki konumu, kitap fiyatları üzerine değerlendirmeler ve elektronik kitap ve dergilerin yaygınlaşması adına öneriler dile getirilmiştir.

Tablo 3. Bilgi Güvenliği İçerikleri

Bilgi Güvenliği	Kategoriler		
	Kişisel Verilerin Korunması	Gazetecilik Üzerine Güvenlik Konuları	Toplam
	5	6	11

Newslabturkey'in *Bilgi güvenliği* kısmına bakıldığında genel anlamıyla dijital gelişmelerde yaşanan bilginin ve kişisel verilerin güvenliği üzerine içerikler üretilmiştir. Burada toplamda 11 içerik aktarılmıştır. Bu içeriklerde *Kişisel verilerin korunması* üzerine 5 paylaşım bulunmaktadır. Bu paylaşımlarda bilgisayar ve akıllı telefonlarda kişisel verilerin güvenliği adına dikkat edilmesi gerekenler ve şifreleme işlemleri, işletim sistemlerine göre ayrı ayrı aktarılmış, hacklenme gibi bir şüphe oluşmuşsa Firefox Monitor programı ile kontrol edilebileceği belirtilmiştir. Sosyal medya hesaplarında geçirilen zamanın ve kullanıcı sayısının giderek artmasıyla birlikte hesaplarda güvenliğin önemi ve nasıl sağlanacağına ilişkin yollar anlatılmış, sosyal medya hesaplarının hangi durumlarda güvenlik riski barındırdığı sunulmuştur. Kişisel veriler ile ilgili bir diğer içerikte ücretsiz internet ağlarındaki tehlikeler aktarılarak, güvenli ve hızlı dosya paylaşımı için şifreleme işlemi ve Send gibi programların öneminin altı çizilmiştir.

Gazetecilik üzerine güvenlik konularında 6 paylaşım yapılmıştır. Bu içeriklerde sahada çalışan gazetecilerin mahremiyet araçları, bilginin doğrulanması ve güvenliği için CameraV, ObscuraCam gibi uygulamaların önemine, çatışmalı bölgelerde dijital güvenliğin nasıl elde edileceğine değinilmektedir. Sızıntı gazeteciliği yapabilmek adına Signal, SecureDrop, WhatsApp, ProtonMail gibi programların işlevi aktarılmış, Uluslararası Gaze-

tecilik Merkezi'nin yaptığı araştırmada gazetecilerin güvenliğe beklenen oranda önem vermediği ancak daha fazla önem vermesi gerektiği, Avrupa Birliği'nin kişisel verilerin korunması yönetmeliğinin gazeteciler için ne ifade ettiğinin altı çizilmiştir. Bir diğer paylaşımda blockchain uygulaması ile haberciliğin güvenilirliğini sarsanlara ceza, bu güvenilirliğini sağlayanlara ödül veren Civil adlı bir program hakkında bilgiler sunulmuştur.

Tablo 4. İş Modelleri İçerikleri

İş Modelleri	Kategoriler			
	Habercilik Ekonomisi Üzerine Bilgilendirme ve Tavsiyeler	Alternatif Yayıncılık	Medyada Yaşanan Sorunlar	Toplam
	15	3	1	19

İş Modelleri bölümü incelendiğinde 19 içerik paylaşıldığı görülmektedir. Bu bölümün içeriklerinde genellikle medya sektörünün ekonomik sorunları, sektörde alternatif kazanç ve mevcut kazancı artırma gibi bilgilendirici paylaşımlar dikkati çekmektedir.

Burada incelenen içeriklerde *habercilik ekonomisi konusunda bilgilendirme ve tavsiyeleri* aktaran 15 paylaşım bulunmaktadır. Bu paylaşımlarda Spotify'nin podcast sektörüne yaptığı yatırım ve podcastin geleceği ve ekonomisine ilişkin bilgiler ve öngörüler, reklam engelleyicilerin oluşturduğu sorunlar, dünyada ve Türkiye'de reklam engelleyici kullanan medya kuruluşları, alandaki yeni iş modellerinde kaynak yaratma gibi konular işlenmiştir. Ayrıca tavsiye niteliğinde ücretli dijital abonelikte kullanılan modeller, tavsiyeler, ekonomi haberciliğinin zorlukları ve dijital abonelikteki avantajları Dünya gazetesinden Ferhat Polat ile yapılan röportajda aktarılmıştır. Tavsiyeler niteliğinde olan diğer içeriklerde iyi bir patreon kampanyası için öneriler aktarılmıştır. Hibe programlarına başvuracak gazeteciler için Innovation in Development Reporting gibi hibe veren

kuruluşlara değinilmiş, hibe programlarına başvurularda yapılan hatalar anlatılarak çözüm yolları aktarılmıştır. Bu içeriklerin dışında gazetecilerin kitle fonlamaları ile projelerini nasıl finanse edebileceklerini, kendi işletmesini açan gazetecilerin gelir elde etme yolları açıklanmaya çalışılmıştır.

Alternatif yayıncılık yapanlara yönelik 3 paylaşım yapılmıştır. Evrensel gazetesi üzerine sunulan içerikte, gazetenin sayfa sayısının azalması, yaşanan ekonomik sorunlar, basılı gazete hayatına devam edeceği gibi konular Evrensel gazetesi genel yayın yönetmeni Fatih Polat tarafından değerlendirilmiştir. Arkitera, FilmLoverss ve Bigumigu gibi dijital yayıncılık yapan sayfaların niş yayınlarla yayın hayatlarını nasıl sürdürdüklerine, gelir kaynaklarının neler olduğu, yayıncılık alanına ilişkin değerlendirmelerine dair bilgiler aktarılmıştır. ABC internet gazetesi ve Tele1 TV'yi kuran Merdan Yanardağ ile yapılan söyleşide internet gazetesi ve televizyonun işleyişi, gelir kaynakları, dijital haberciliğin durumu ve sorunları üzerine değerlendirmeler yapılmış yeni dönem gazeteciliğin daha niteliksiz yapıldığına ilişkin problemlere değinilmiştir.

Medyada yaşanan sorunların aktarıldığı 1 paylaşımında yerel basının ekonomik sorunlarına odaklanılmıştır. Yerel basının tek gelir kaynağının Basın İlan Kurumu oluşu, farklı kaynaklardan ve dijital habercilikten gelir sağlayamaması, yerel medyada çalışan kadınların ekonomik sorunları dile getirilmiştir.

Newslabturkey'in *Ne Okuyoruz?* kısmında genellikle Newslabturkey'in eski paylaşımlarından derlemeler, bir haftalık habercilik alanında yaşanan somut olaylar, örnekler ve gelişmeler ile bir konuya yoğunlaşılacak haftanın odağı yer almaktadır. Değinilen konular özet şeklinde açıklanmış, haftanın odağı olan konu hakkında bilgiler verildikten sonra detaylı okumalar için kaynaklar sunulmuştur. Her içerikte konuların dağınık ve fazla sayıda olması sebebiyle herhangi bir kategorize işlemine gidilmeyen bu kısımdaki içeriklerin bir kısmı daha önce paylaşılan içeriklerden kesitleri barındırmaktadır. Bu kısmın *ne okuduk* bölümlerinde hafta boyunca habercilik alanında

dünyada yaşanan dikkate değer gelişmeler, araştırmalar, tespitler, farklı medya kuruluşlarının uygulamaları, karşılaştığı sorunlar, çözüm yolları özet şeklinde aktarılmıştır.

28 içeriğin yer aldığı bu bölümde içerikler incelenirken özellikle haftanın odağı kısmı öne çıkarılmıştır. Bu kısımda dijitalleşme üzerine önem verilen konular öne çıkmaktadır. Burada dijital medyada yaşanan erime, veri gazeteciliği, algoritmalar, robot gazeteciler, Twitter'ın gazeteciler için önemi, podcast yayıncılığı, yerelde dijital gazeteciliğin incelikleri, gazetecilerin sosyal medyaya karşılaştığı saldırgan tutuma sebep olan troller ile ilgili önemli özet bilgiler ve içeriklerin altı çizilmiştir. Ayrıca, multimedya hikaye anlatımı, blockchain ve teknoloji eğitiminin önemi ve haber doğrulama merkezlerine vurgu yapılmıştır. Dijitalleşme içeriklerinin yanı sıra etik konularına da yer veren *Ne Okuyoruz?* bölümünde Facebook'un gerçek anlamda mahremiyeti sağlayıp sağlayamadığı, gelişmeler ile ilgili az bilgi, yalan haber, sahte reklamlar ve bilgi kirliliğinin etkileri, temsil eşitliği gibi konular ele alınmış, bu konularda yapılması gerekenler ve konu üzerine yazılmış okunması gereken önemli metinler aktarılmıştır. İçeriklerde gazeteciliğin geleceği tartışılmış, yerel anlamda gazetecilik, veri haberciliği, yavaş gazetecilik, sızıntı ve çevre haberciliği gibi gazetecilik türlerindeki önemli noktaların üzerinde durulmuş ve önemli metinler önerilmiştir. Diğer ele alınan konularda ise New York Times'ın mutfağında geçirilen bir günün deneyimleri, gazeteciler için kitlesel fonlamalar, 2018'in öne çıkanları ve 2019 için medya alanındaki öngörüler sunulmuştur.

Tablo 5. Sosyal Ağ ve Kitle İçerikleri

Sosyal Ağ ve Kitle	Kategoriler				
	Yayıncılık	Web Araçları ve Optimizasyon	Sosyal Ağlar	Diğer	Toplam
	3	6	6	4	19

Newslabturkey, *Sosyal ağ ve kitle* bölümünde sosyal ağlar ve ağlara ilişkin program ve yazılımlar ile bu teknolojilerin habercilik alanındaki kullanımına ilişkin 19 içerik paylaşmıştır. Bu içeriklerde web programları üzerine birtakım bilgi ve önerilerde bulunulmuştur. *Yayıncılık* alanında hazırlanan içeriklerden birinde müzik alanındaki dijital gelişimin değerlendirilmesi, dijital gelişimin nostaljik araçların verdiği hazza sahip olmadığı, dijital müziğin telif hakları gibi konuların yanı sıra Youtube'un dijital müziğin merkezi olmaya devam edeceği belirtilmiştir. Bir diğer içerikte podcast yayıncılığında iki önemli yayıncının podcast yayını için iyi bir tanıtım yapmanın önemli noktalarını aktardığı konu yer almaktadır. E-bülten hazırlama konusunda habercilerin içerik oluştururken, kitleyi belirleme ve ulaşmada izlenecek yollar, yayım sıklığı gibi durumların nasıl olacağı yönünde bilgiler aktarılmıştır.

Sosyal ağlar üzerine yapılan paylaşımlarda işletmelerin tüm hesaplarını tek bir yerden yönetmek için sosyal ağ yönetim araçlarını öğrenmeleri, Buffer, Hootsuite birçok yönetim aracı örnek gösterilerek bu araçların neler olduğu açıklanmıştır. Sosyal medya üzerinde ortaya çıkan bot, botnet ve trol gibi durumların ne olduğu ve bot, botnet ve trol hesapları fark etmenin ipuçları aktarılmıştır. Sosyal medyada yaygın hale gelen influencer'ların konu edindiği bir içerikte influencer'ların etkili olma sebepleri, dünyada influencer anlamında yaşanan gelişmeler sunulmuştur. WhatsApp'ın yalan haber sorunu üzerine eğilen bir içerikte yalan haberle savaşıma anlamında üretilen programlar dile getirilmiştir. Sosyal medya hesaplarının yerel idarelerce kullanımına Japonya örneğinden bakan bir içerikte, 2011 depreminden sonra sosyal medya hesaplarından paylaşılan bilgilendirme mesajlarının incelenmiş, yalan haberlere karşı idarecilerin aldığı tavırla birlikte sosyal medyanın önemi vurgulanmıştır. Fukushima nükleer kazasında kamu kurumlarının bilgisine güvenilmemiş, sosyal medya mecralarından gelen bilgilere de önem verilmiştir. Facebook News'in habercilik alanındaki güncellemeleri ve yeniliklerinin üzerinde durulmuş, Crowd-

tangle uygulaması ile izleyiciler hakkında bilgi edinme fırsatı, doğrulama, video paylaşımları gibi konular işlenmiş, Instagramda başarılı yayıncılığın ipuçları aktarılmıştır.

Web araçları ve optimizasyon kategorisinde gazeteciler için web izleme araçlarının önemi ve bu araçlar örneklerle açıklanmıştır. Webde yer alan dark social'ın veri ve bilgilerin korunması adına gazeteciler için önemi, dark social'ın gazeteciler tarafından kontrol edilip edilemeyeceğine değinilmiştir. Semantik Web ve optimizasyon ile yapılan içeriklerde semantik webin ne olduğu, bugünü ve geleceği, arama motorları ile ilişkisi ve gazetecilerin optimizasyon süreçlerinde semantik web önerileri ve gazetecilerin trafik takibi için analiz araçları dile getirilmiştir. Haber doğrulama için bir arama motoru kuran Google'ın doğrulamayı Google News Initiative üzerinden yaptığı ve haber doğrulama süreçleri aktarılmıştır.

Diğer kategorisinde yer alan gönderiler incelendiğinde kişisel haber sayfalarının aboneliğini artırmak için ilan logoları, e-posta, ücretsiz e-bülten gibi etkenler değerlendirilmiştir. Gazetecilerin neden içerik pazarlaması öğrenmeleri gerektiğine yönelik içeriklerde haberin pazarlanması, hedef kitleye yönelik işbirlikleri gibi konularda gazetecilerin yapması gerekenler aktarılmıştır. İnternetle birlikte değişen konum bilgisi kavramı ve bilginin birikimi, bilgi coğrafyaları hakkında bilgiler içeren paylaşımın yanı sıra, olağanüstü içerik (10x Content) ne olduğu, içerik üretebilmenin adımları tek tek anlatılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Türkiye'nin dijital gazetecilik akademisi olan Newslabturkey'in habercilik ve iletişim teknolojileri alanındaki içerikleri incelenmiştir. Çalışmada Newslabturkey'in habercilik alanına katkı sunmak, mesleğin etik sınırlar içerisinde daha profesyonel ve çağdaş bir şekilde icra edilmesini sağlamak amacıyla içerikler ürettiği görülmektedir. Newslabturkey, 1 Ekim - 1 Nisan 2019 tarihleri arasında 175 içerik üretmiştir. Bu içeriklerde veri, podcast, cyborg gazeteciliğinden dijital alanda yaşanan sahte haber, doğrulama merkezlerine, yeni dijital

hikâye anlatıcılığı ve yeni iş modellerinden habercilikte yaşanan etik sorunlara değinilmiştir. Gazetecilik için gerekli olan teknik donanım ve yazılımdan sosyal ağlara kadar bilgilendirici, eğitici birçok paylaşım yapılmıştır. Dijital gelişmelerin yanı sıra habercilik alanındaki mevcut uygulamaların daha nitelikli yapılabilmesi için eğitici içerikler sunulmuştur. Bu paylaşımlarda alanında uzman görüşler dile getirilmiş bazı yayınlarda konu üzerine yazılan yabancı dildeki metinler Türkçeye çevrilererek aktarılmıştır. Toplumda alternatif yayıncılık yapan dergi, internet gazetelerinin işleyişleri, ekonomik dinamikleri ortaya konmuş, bireysel habercilik veya yayıncılık fikri olanlar için öneriler dile getirilerek toplumda az görünür olan medya kuruluşlarına da yer verilmiştir.

Dijital dünyada yaşanan gelişmelerin habercilik pratiklerini gündend güne etkiliyor ve dönüştürüyor oluşu dijital gelişmelerin de önemini göstermektedir. Bu anlamda dijital gelişmelerin gazetecilik mesleğini icra eden ve gazeteciliğe ilgi duyan herkes tarafından bilinmesi ve uygulanıyor olması mesleki ve toplumsal yararı sağlayacaktır. Batıda medya alanında yaşanan gelişmelerin Türkiye’de gazetecilik sektörüne olduğu gibi aktarılması gelişmelerin hızlı bir şekilde takibini sağlamakta, teknolojilerin nasıl kullanılması gerektiği konusundaki bilgilendirmeler habercilerin güncel uygulamaları yakalama fırsatını doğurmaktadır. Etik ihlaller ile ilgili içeriklerde etik sınırların bilinmesi, kişisel verilerin korunması gibi yöntemlerin açıklanması meslek ve toplum yararı açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple Newslabturkey gibi gazetecilik alanına katkı sağlayan akademilerin kurulması, eğitici ve bilgilendirici içeriklerin sunulması habercilik mesleğinin daha nitelikli olmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla dijital haber akademilerinin yaygınlaşması adına çaba gösterilmeli, akademiler üzerine akademik çalışmalar artırılmalıdır. Batıda gazetecilik okulu bünyesinde kurulan dijital habercilik akademilerinin Türkiye’de de kurulması, gazetecilik öğrenimi gören öğrencilerin sektöre daha hazır bir şekilde yetişmesini, mesleğe daha sağlam tutunmasını ve teorik

eğitimin pratikle entegre olmasını sağlayacaktır. TGS'nin (Türkiye Gazetecilik Sendikası) kurmuş olduğu akademi, Bahçeşehir Üniversitesi ve Demirören Haber Ajansı işbirliği ile yeni kurulan International News Academy girişimleri gibi kamu kuruluşları ve özel haber kuruluşlarının da dijital gazetecilik akademisine yönelmesi, medya çalışanlarının mesleği daha ahlaki ve nitelikli icra etmesini sağlayarak toplumun gazeteciliğe ve gazetecilere olan güvenini artırabilir. Gazetecilerin, Newslabturkey içeriklerinden faydalanarak daha profesyonel, teknolojik gelişmelere açık ve bu teknolojileri kullanabilen, üretebilen bir konumda olması sağlanmalıdır. Dijital gazetecilik akademileri üzerine yapılacak ileriki çalışmalarda içerikleri takip eden medya çalışanları ile yapılacak görüşmelerle haber akademilerinin habercilik alanına sunduğu katkılar ele alınabilir.

Kaynaklar

- Bell, P. (2001). Content analysis of visual images. T. Leeuwen & C. Jewitt (Ed.) *Handbook of Visual Analysis içinde* (10-35), London: Sage.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*, New York: The Free Press
- Berger, G. ve Foote, J. (2017). Taking Stock of Contemporary Journalism Education: The End of the Classroom as We Know It. R. S. Goodman ve E Steyn. (Ed.) *Education in the 21st Century Challenges and Innovations içinde* (245-267) Texas: Knight Center for Journalism
- Berry, R. (2006). Will the iPod kill the radio star? Profiling podcasting as radio, *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 12(2), 143-162.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek çalışmalar*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Chamberlain, P. (2017). *Drones and Journalism How the media is making use of unmanned aerial vehicles*. New York: Routledge.
- Chapa, L. (2013) 'Drone journalism begins slow take off. *News media*

and the law, 37(2): 9-10.

- Clair, J.S. (2015). Doing it for Real: Designing Experiential Journalism Curricula that Prepare Students for the New and Uncertain World of Journalism Work. *Coolabah*, 16, 122-142
- Clerwall, C. (2014). Enter the Robot Journalist. *Journalism Practice*. 8(5), 519-531.
- Çaba, D. (2018). Dijital Çağda Değişen Haber Sunumu: Gazetecilikte Sanal Gerçeklik Uygulamaları. *E-GİFDER*, 6(1) 691-723.
- Dedeoğlu, G. (2016). *Teknoloji, İletişim, Yeni Medya ve Etik*. İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Fairfield, J. ve Shtein, H. (2014). Big Data, Big Problems: Emerging Issues in the Ethics of Data Science and Journalism, *Journal of Mass Media Ethics*, 29(1), 38-51,
- Finberg, H. (19 Kasım 2014). New newsroom training report shows gaps, some progress. Erişim tarihi 05 Mart 2019 <http://www.poynter.org/how-tos/journalism-education/281763/newsroom-training-report-shows-gaps/>
- Güzel M, ve Özmen, K. (2018) Google Tekelinde Haberciliğin Dönüşümü. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29) 206-229.
- Han, G. (2017). Journalism Education in China: Serving Two Masters. R. S. Goodman ve E. Steyn (Ed.), *Global Journalism Education in the 21st Century Challenges and Innovations* içinde (65-91), Texas: Knight Center for Journalism.
- Howard, A.B. (2014) The Art and Science of Data Driven Journalism, *Tow Center for Digital Journalism A Tow/Knight Report*, Columbia Journalism School.
- Huesca, R. (2000). Reinventing journalism curricula for the electronic environment. *Journalism and Mass Communication Educator*, 55(2), 4-15.
- Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. Cambridge: MIT Press.
- Meadows, D. (2003). Digital Storytelling: Research-Based Practice in New Media, *Visual Communication*, 2 (2), 189-193.

- Mulligan, M. (5 Eylül 2012). Want to produce hireable grads, journalism schools? Teach them to code. Erişim Tarihi 02 Şubat 2019 <https://www.niemanlab.org/2012/09/miranda-mulligan-want-to-produce-hirable-grads-journalism-schools-teach-them-to-code/>
- Looney, M. (30 Haziran 2014). BBC makes its training resources free to the public in 11 languages. Erişim tarihi, 02 Mart 2019 <http://ijnet.org/blog/bbc-makes-its-training-resources-free-public-11-languages>
- Narin B. (2017). Uzman Görüşleri Bağlamında Haber Üretiminde Otomatikleşme: Robot Gazetecilik. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 27, 79-108.
- Narin, B vd, (2017). Büyük Veri ve Gazetecilik İlişkisi Bağlamında Gazeteciliği. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 8(30), 215-235.
- Pavlik, J. V. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik*. (M. Demir ve B. Kalsın, Çev.). Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Porter, J. (2016). Lost Sound: The Forgotten Art of Radio Storytelling. *Reviews, Canadian Journal of Communication*, 43 (1) 296.
- Powers, M. (2012). "In forms that are familiar and yet-to-be invented": American journalism and the discourse of technologically specific work. *Journal of Communication Inquiry*, 36(1) 24-43.
- Tremayne, M. and Clark, A. (2014). New Perspectives From The Sky. *Digital Journalism*, 2(2), 232-246.
- Vartanova, E. ve Lukina, M. (2014). *New competences for the future journalists: Russian journalism education executives evaluate industrial demand World of Media*. Yearbook of Russian Media and Journalism Studies, 209-233.
- www.anywhere.icfi.org Erişim tarihi, 02 Şubat 2019
- www.bbcnewslabs.co.uk Erişim tarihi, 04 Şubat.2019
- www.bbc.co.uk Erişim tarihi, 04 Şubat 2019
- www.knightlab.northwestern.edu Erişim tarihi, 05 Şubat 2019
- <http://newslab.org/about/> Erişim tarihi 27 Mart 2019.
- <https://newslab.org/> Erişim Tarihi, 27 Mart 2019

<https://www.newslabturkey.org/> Erişim tarihi, 03 Mart 2019

<https://www.niemanlab.org/about/> Erişim tarihi, 05 Mart 2019

www.poynter.org Erişim tarihi 01 şubat 2019